

MLADI I COVID-19

Utjecaj pandemije na mlade
i organizacije mladih i za mlade

Impressum

Autorice

Jovana Kepčija Pavlović
Josipa Tukara Komljenović

Izdavač

Mreža mladih Hrvatske
Selska cesta 112c, 10000 Zagreb
tel: +385 1 4573 973
info@mmh.hr
www.mmh.hr

Dizajn

ACT Printlab d.o.o.

ISBN: 978-953-7805-36-4

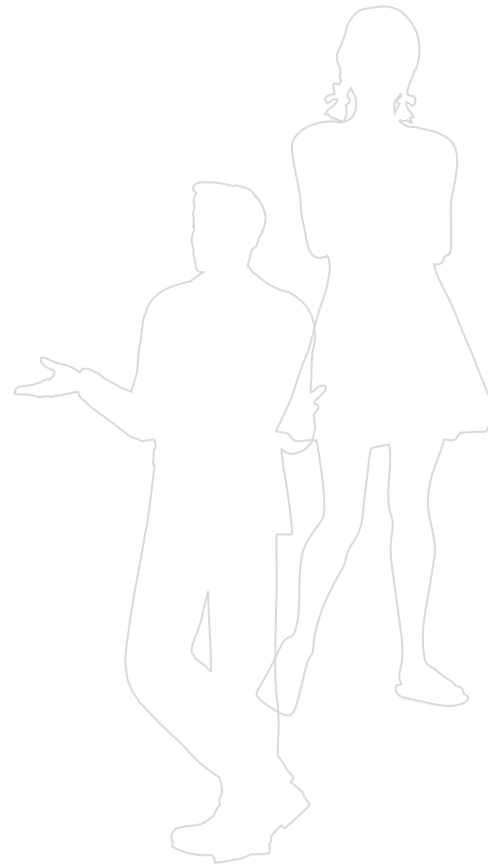
Godina izdanja

2021.

Izrada ove publikacije omogućena je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva kroz Razvojnu suradnju u području Centara znanja. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

Sadržaj

1. Uvod	4
2. Što je to pandemija i kako se manifestira?	5
3. Mentalno zdravlje mladih	6
4. Organizacija vremena	9
5. Zapošljavanje, obrazovanje, stanovanje	11
6. Utjecaj pandemije na organizacije mladih i za mlade	16
7. Primjeri dobre prakse	18
8. Zaključak	23

1

Uvod

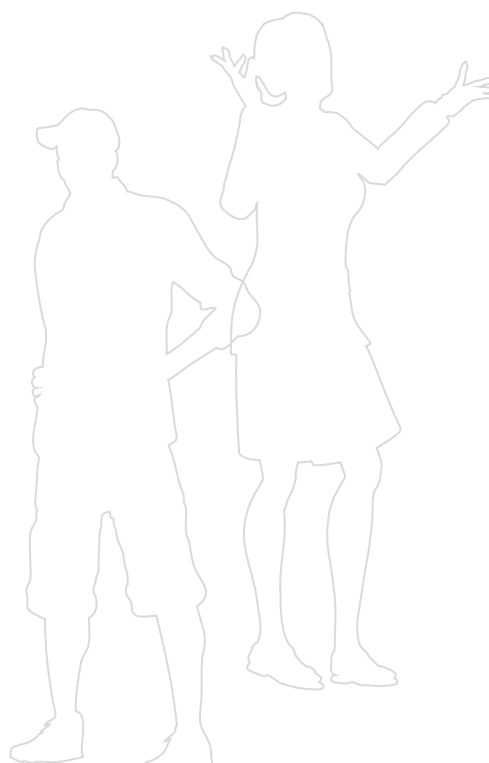
U 2020. godini svijet se suočio s velikom pandemijom kojoj je uzrok bilo širenje virusa SARS-Cov-2. U toj prvoj godini nije bilo države i nacije koju je ovaj virus zaobišao te se uvelike uvodio lockdown (zatvaranje) kao mjera zaštite od virusa. Sam virus, a onda i mjere koje su se provodile, uvelike su promijenile živote svih generacija, ne samo mladih. Prelazilo se na rad od kuće, dosta navika je promijenjeno, smanjeni su socijalni kontakti, obitelji se nisu mogle vidjeti, učenici/ce i studenti/ce su morali prijeći na online nastavu. Još je mnogo faktora bilo koji su promijenili živote svih nas.

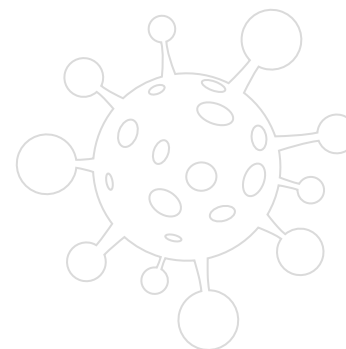
Mladi, koji su se morali prilagoditi mnogim novim promjenama, su tada najviše bili na udaru. Prelazak na online nastavu zahtijevao je prilagodbu načina učenja i rada općenito - no paralelno svi učenici/ce i studenti/ce nisu imali iste mogućnosti kad se govori o tehničkim uvjetima praćenja nastave (nisu svi imali dovoljno kvalitetnu opremu ili svi nisu imali isti signal za Internet koji je u manjim ili ruralnim mjestima puno slabiji od onog u većim urbanim sredinama i gradovima).

Budući da se u Republici Hrvatskoj u skupinu mladih ubrajaju osobe od 15 do 30 godina, mladi nisu imali smu problem prilagodbe unutar sustava obrazovanja, već je pandemija za sobom povukla i problem radničkih prava i stanovanja, a najviše utjecaja je imala na ostvarivanje i održavanje socijalnih kontakata i mentalno zdravlje mladih.

Ovom publikacijom nastojimo približiti probleme i izazove s kojima su se mladi suočavali u odnosu na pred-pandemijsko vrijeme, a koje su uočene i kroz rad organizacija mladih i za mlade koje su s njima bile u kontaktu.

Publikacija pokriva i nekoliko primjera dobre prakse u radu s mladima za vrijeme trajanja pandemije, koja traje i za vrijeme pisanja ove publikacije.

Što je to pandemija i kako se manifestira?

Prema Hrvatskoj enciklopediji¹ pandemija označava „širenje neke bolesti na velika prostranstva, tj. na više država, cijeli kontinent ili cijeli svijet. U prošlosti je bilo pandemija kuge i kolere, potom gripe. U XXI. st. Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je pandemije tzv. svinjske gripe (2009.) i COVID-19 bolesti (2020.).”

U 2020. godini zatekla nas je pandemija koronavirusa. Virus COVID-19² se prenosi kapljičnim putem, s osobe na osobu dok osoba kiše, kašlje ili govori. Druga osoba se zarazi kad udahne čestice koje u sebi imaju virus. Virus se može prenijeti i s površina ako dođe do kontakta rukama po glavi, nosu, ustima i očima.

Budući da živimo s virusom više od godine i pol dana, možemo zaključiti da virus više cirkulira kroz društvo u hladnijim danima kad se više boravi u zatvorenim prostorima,

dok je njegova detekcija manja u toplijim danima kad se više boravi na otvorenom.

Zbog ovakvog načina prijenosa važno je i biti svjestan ozbiljnosti same pandemije koja je do sada bila pojašnjenja nebrojeno puta, ali se i posljedice vide u brojevima preminulih i zaraženih koji se prate na dnevnoj bazi.

Kao i kod svih zaraznih bolesti, važna je svjesnost prevencije prijenosa zaraze koronavirusom koja se i dalje najviše manifestira ispravnim nošenjem zaštitnih maski kad se ne može držati preporučeni razmak od 2 metra, često pranje ruku i dezinfekcija, kao i cijepljenje za one koji to žele kako bi se smanjili potencijalno teži oblici bolesti ili smrt.

Ova bolest ne zaobilazi niti jednu dobnu skupinu, pa tako ni mlade koji su se također morali pridržavati i pridržavaju se mjera kako bi se smanjilo širenje zaraze.

Publikacija teži kroz nekoliko poglavlja prikazati koje su posljedice, problemi i izazovi s kojima se mladi susreću tijekom trajanja same pandemije.

¹ Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=46397> Pristupljeno: 12. 11. 2021.

² Hrvatski zavod za javno zdravstvo. <https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-za-razne-bolesti/covid-19-o-rizicima-prijenosa-testiranju-i-zastiti/> Pristupljeno: 12.11.2021.

3

Mentalno zdravlje mladih

O pravom, dalekosežnom utjecaju pandemije na živote mladih moći će se sa sigurnošću tvrditi određene posljedice tek nakon protoka vremena. No mladi žive sada i ovdje i neizmjerne je važno prepoznati izazove i probleme s kojima se u trenutnom turbulentnom vremenu susreću kako bi se pravovremeno na iste preveniralo s ciljem očuvanja mentalnog zdravlja mladih, ali i reagiralo s ciljem pružanja kvalitetne podrške i pomoći.

No što sam pojam mentalnog zdravlja znači i zašto je on bitan? Najviše prihvaćena i citirana definicija mentalnog zdravlja je ona Svjetske zdravstvene organizacije. Ona ga definira kao „stanje cjelovitog tjelesnog, psihičkog i socijalnog blagostanja“³, odnosno kao „stanje dobrobiti u kojem pojedinac ostvaruje svoje potencijale, može se nositi s normalnim životnim stresom, može raditi produktivno i plodno te je sposobno pridonositi zajednici.“⁴ Mentalno zdravlje je sastavni dio sveukupnog zdravlja svake pojedine osobe koje još uključuje i fizičko zdravlje, reproduktivno zdravlje i tako dalje.

³ Živjeti zdravo. <https://zivjetizdravo.eu/o-projektu-mentalno-zdravlje/> Pristupljeno: 15.11.2021.

⁴ Zagrebačko psihološko društvo. <https://zgpd.hr/2018/10/09/mentalno-zdravlje/> Pristupljeno: 15.11.2021.

Nekoliko ključnih elemenata koji definiraju dobro mentalno zdravlje se mogu sažeti u:

- > stanje blagostanja osobe (koje ne znači samo odsustvo bolesti i nemoći),
- > potpuna prilika za ostvarenje vlastitih potencijala,
- > uključuje neugodne i pozitivne emocije, od ljutnje i tuge do sreće i veselja s kojima se osoba zna nositi,
- > uspješno nošenje s različitim emocijama, teškoćama i stresorima koristeći vlastite resurse,
- > (holističko) ulaganje u očuvanje mentalnog zdravlja.

Upravo s daljnjim trajanjem pandemije, uvođenjem pa ukidanjem oštri(ji)h mjera, uvođenjem obaveznih COVID-19 potvrda i slično, sve više se razgovara i istražuje o bitnoj temi koja uključuje i mlade – mentalnom zdravlju. Virusne pandemije, kao što je i trenutna pandemija, uvijek su povezane s kratkoročnim i dugoročnim psihičkim te društvenim posljedicama. Čimbenik koji može dugoročno utjecati na mentalno zdravlje mladih je vrlo velik teret koji je bio stavljen na njihova leđa u Republici Hrvatskoj već na samom početku pandemije u proljeće 2020. godine. Mladi su bili prozivani za nesvjesno ili pak namjerno širenje zaraze, nedovoljno čuvanje od zaraze,

nebrigu o starijim osobama iz svoje obitelji i/ili okoline te neumjesnost i neshvaćanje razmjera pandemije primjerice prilikom zahtijevanja za održavanjem redovne nastavne (na svim razinama obrazovanja) u odnosu na uvedenu online nastavu. Na samom početku se vrlo malo pazilo na emocionalnu i društvenu dobrobit mladih osoba, što je išlo pod ruku s velikim brojem nepoznanica s kojima se svijet tada nosio.

Prvotne pogreške usmjerene prema mladima su se počele ispravljati tako da su različiti akteri, od lokalnih razina do nacionalnih i svjetskih institucija⁵ počeli činiti brojne korake (koje i dalje poduzimaju) s ciljem istraživanja utjecaja pandemije na mentalno zdravlje mladih, kao i korake potrebne za promicanje očuvanja njihovog mentalnog zdravlja. UNICEF Hrvatska se tako fokusirao na pružanje konkretnih informacija o pandemiji⁶, savjeta kako sačuvati vlastito mentalno zdravlje te kritički provjeravati i dijeliti informacije o pandemiji. Provedeno je i nacionalno istraživanje Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade u suradnji s Institutom za društvena istraživanja u Zagrebu kojim je tijekom 2021. godine ispitivano mišljenje mladih o utjecaju bolesti COVID-19 na kvalitetu života, budućnost Europske unije te podrški starijim građanima/građankama. Od rezultata⁷ navedenog istraživanja se ističe kako svaki drugi ispitanik maturant/maturantica (59,1%) smatra da je pandemija negativno ili izrazito negativno utjecala na njihove živote. Mladi koji su sudjelovali u istraživanju

5 Više istraživanja dostupno na web stranici „COVID-MINDS NETWORK: Global mental health in the COVID-19 pandemic“ <https://www.covid-minds.org/newsletter> Pristupljeno: 22.11.2021.

6 UNICEF Hrvatska. <https://www.unicef.org/croatia/szo-odgovori-na-najcesca-pitanja-adolescencata-i-mladih-vezanih-uz-pandemiju-covid-19> Pristupljeno: 22.11.2021.

7 Konferencija o budućnosti Europe. <https://futureu.europa.eu/processes/OtherIdeas/f/7/meetings/36433?locale=hr&page=2> Pristupljeno: 15.11.2021.

navode i kako se današnja generacija osjeća zakinuto u odnosu na prijašnje generacije (zabrane i nemogućnosti izlazaka, putovanja, slavlja, kvalitetnog obrazovanja, upoznavanja).

Međutim, navedeni podaci te neka druga do sada provedena istraživanja s mladima samo su početak otkrivanja njihovog trenutnog stanja, ali i predviđanja mogućih dugoročnih posljedica koje mladi mogu doživjeti. Istraživanja prethodnih velikih epidemija (npr. SARS, Ebola) otkrila su prisutnost brojnih negativnih psiholoških učinaka (uključujući i posttraumatski stresni sindrom, zbunjenost i ljutnju) – no samo kod odraslih osoba, ne istražujući ciljano utjecaj na mentalno zdravlje mladih. Ograničene prethodne informacije ne pružaju mogućnost usporedbe sa stanjem u kojem se populacija mladih trenutno nalazi u odnosu na pred-pandemijsko razdoblje⁸ te tek predstoji dugoročnije pratiti te uspoređivati na različitim heterogenim skupinama mladih s kojim (će) se sve psihičkim i društvenim posljedicama susreću.

U skladu s prethodno rečenim dokazuje i istraživanje provedeno na mladima (u dobi od 18 do 34 godine u 32 europske zemlje) koje ističe kako je jedan od najviše zabrinjavajućih nalaza istraživanja da mentalno zdravlje i pitanje blagostanja kod skoro dvije trećine mladih može biti pogođeno.⁹ Tijekom procjene vlastitog mentalnog zdravlja, identificirano je da oko polovice mladih (48%) možda ima anksioznost i depresiju, dok ih 15,9% vjerojatno ima. Radi usporedbe, u pred-pandemijskim vremenima, obično se smatra da je jedna od četiri do pet osoba zahvaćena pogoršanim mentalnim zdravljem. Neizbježno je za dodati i uočenu razliku

8 Do sad provedena istraživanja o mentalnom zdravlju mladih usmjeravaju se na usporedbu njihovog stanja na početku pandemije i nakon protoka određenog vremena.

9 Moxon, D. et al. (2021.), „Beyond Lockdown – The Pandemic Scar on Young People“. Izdavač: European Youth Forum.

.....

kod mladih iz marginaliziranih i ne marginaliziranih skupina, pri čemu prvi navode veću vjerojatnost (19,6%) da je vjerojatno osjećalo anksioznost i depresiju u usporedbi s ne marginaliziranom skupinom mladih (12,2%). Studentska populacija u Hrvatskoj također navodi kako osjeća narušenost mentalnog zdravlja tijekom pandemijskog razdoblja - skoro svaki drugi student/ica svoje mentalno zdravlje doživljava lošijim i puno lošijim u odnosu na razdoblje prije pandemije¹⁰.

Činjenica koja se sa sigurnošću može zaključiti je kako je evidentno narušavanje mentalnog zdravlja na razini cijelog svijeta - kako kod odraslih, tako i kod mladih. Upravo iz tih razloga je nužno na vrijeme prepoznati znakove narušenog mentalnog zdravlja koje je sve prisutnije nakon katastrofa koje u Republici Hrvatskoj uključuju ne samo pandemiju već i proživljene potrese.

Neki od izazova i problema s kojima se mladi od početka pandemije nose su:

- > zatvaranje odgojno-obrazovnih ustanova,
- > socijalna izolacija,
- > narušavanje rutine (nedostatak strukture),
- > nesigurnost u budućnost (obrazovanja i/ili zaposlenja),
- > smanjenje tjelesnih aktivnosti,
- > financijski problemi obitelji (uslijed gubitka posla ili smanjenja radnih sati, rizik od siromaštva),
- > zlostavljanje/zanemarivanje,
- > gubitak sigurnih okruženja (kroz odgojno-obrazovne ustanove i izvannastavne/fakultativne aktivnosti).

Nadalje, depresivnost, anksioznost, osjećaj bespomoćnosti, zatvorenost, nesanicu, razdražljivost, usamljenost, prisutnost više razina stresa i tjeskobe samo su neki od osjećaja s kojima se mladi nose u posljednje, skoro dvije godine. No važno je i za istaknuti kako dugotrajno stresno stanje u kojem se mladi diljem svijeta nalaze različito utječe na različite skupine osoba. Vjerojatno je da će već postojeća „psihosocijalna ranjivost (primjerice prethodno iskustvo preživljenog nasilja kod djece, nepovoljan socijalni ili ekonomski položaj, povijest psihopatologije) pojačati štetni utjecaj COVID-19 pandemije na mentalno zdravlje mladih čime se širi već evidentni rizik od nejednakosti u cijeloj populaciji.”¹¹ Dugoročne učinke pandemije zasigurno neće jednako osjećati sve skupine mladih - najviše će utjecaja osjetiti mladih iz marginaliziranih skupina što pojedina istraživanja već pokazuju.

Za kraj se ističe nekoliko koraka koji su nužni u svrhu očuvanja i poboljšanja mentalnog zdravlja mladih:

- > djelovati ka micanju stigme o mentalnom zdravlju,
- > povećavati znanje mladih o mentalnom zdravlju,
- > razvijati dodatne kapacitete i zaštitne čimbenike za uspješno nošenje mladih s brojnim izazovima (razvijanje pozitivnih stavova, kvalitetnih vještina, uvježbavanje tehnika),
- > utjecati na proaktivnost mladih u traženju psihološke pomoći i podrške (za sebe i druge),
- > ulagati u emocionalnu dobrobit (osjećaji),
- > ulagati u jačanje društvene solidarnosti i dobrobiti (odnose s drugima i prema društvu).

¹⁰ Đorđević, M., Plužarić Ž. i I. Bišćan (2020.), "Studenti i pandemija: kako smo (pre)živjeli". Izdavač: Agencija za znanosti i visoko obrazovanje.

¹¹ Danese, A. i P. Smith (2020.), „Debate: Recognising and responding to the mental health needs of young people in the era of COVID-19“. U: Child and Adolescent Mental Health 25, No. 3 (169–170).

4

Organizacija vremena

Prva pomisao na organizaciju vremena je slobodno vrijeme pojedine osobe ili grupe ljudi. Ali organizacija vremena ne uključuje samo slobodno vrijeme (engl. *leisure*), vrijeme provedeno u igri, odmoru ili zabavi, već organizacija vremena uključuje i vrijeme provedeno u odgojno-obrazovnim ustanovama (osnovne i srednje škole, glazbene škole, visoka učilišta), na poslu, na sportskim treninzima i događanjima, neformalnim edukacijama, kulturnim i glazbenim sadržajima, i tako dalje. S uvođenjem lockdown-a odgojno-obrazovne ustanove i svi popratni izvannastavni/fakultativni sadržaji i aktivnosti su mladima bili onemogućeni. Odgojno-obrazovne ustanove uz učenje imaju i druge pozitivne uloge na živote mladih: njihovu socijalizaciju, vrijeme provedeno na putovanju do škole, druženje s vršnjacima/kinjama tijekom nastave, ali i važnost prepoznavanja i reagiranja u slučaju preživljenog zlostavljanja ili zanemarivanja djece i mladih. Za sve ove elemente su mladi vrlo naglo bili zakinuti što su i sami odmah prepoznali.

Mnogi elementi života su s pojavom pandemije bili ili zabranjeni ili vrlo otežani što je mladima promijenilo način provođenja slobodnog vremena te generalne organizacije vremena. Putovanja su bila zabranjena jer je došlo do zatvaranja europskih i svjetskih

državnih granica tako da je mobilnost mladih bila svedena na minimum. Putovanja u Republici Hrvatskoj su jedno vrijeme također bila ograničena i među županijama, odnosno bila su moguća jedino uz posebne propusnice. Ograničenje međužupanijskog putovanja je onemogućila posjećivanje obitelji i rodbine, druženja s prijateljima, posjete prirodnim ili kulturnim znamenitostima.

Slična situacija se dogodila i sa studiranjem. Sam početak studiranja često uključuje odlazak u novu (veću) sredinu, sklapanje novih poznanstava, otvaraju se mogućnosti za konzumaciju i uključivanje u različite kulturne i zabavne programe, sportske programe i slično. Međutim, studentima/icama koji su ili tek započeli svoj studij ili su već neko vrijeme studirali su sve mogućnosti za održavanje ili stvaranje novih socijalnih kontakata naprasno prekinute. Sav socijalni život je bio prenesen u online svijet (društvene mreže, komunikacijske platforme) gdje su virtualna druženja postajala jedina opcija za zajednička druženja i održavanje postojećih kontakata. Studenti/ice su stoga bili iznimno nezadovoljni studentskim životom u odnosu na razdoblje prije pandemije, narušen im je osjećaj pripadnosti studentskoj zajednici i velika većina studenata/ica

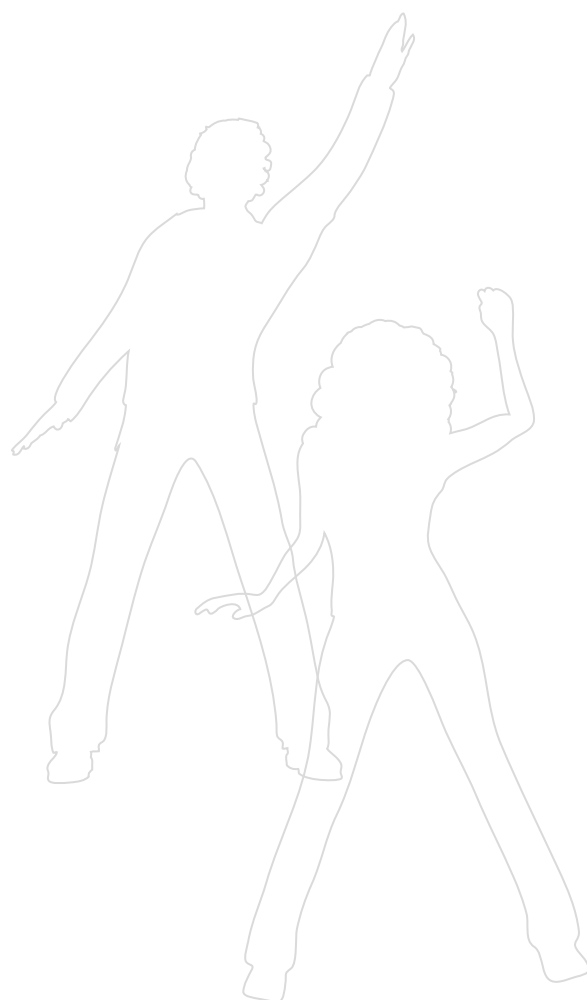
nije imala priliku upoznavati nove osobe.¹² Mladima su njihovi vršnjaci/kinje vrlo važni, kako pozitivno tako i negativno, tako da je ograničeni kontakt s vršnjacima/kinjama tijekom pandemije ostavio negativnog utjecaja na same mlade. Različita istraživanja¹³ na djeci i mladima (u dobi od 8 do 24 godine) pokazuju da dvije od tri osobe smatra da im je ne viđanje s prijateljima bio najteži aspekt tijekom lockdown-a.

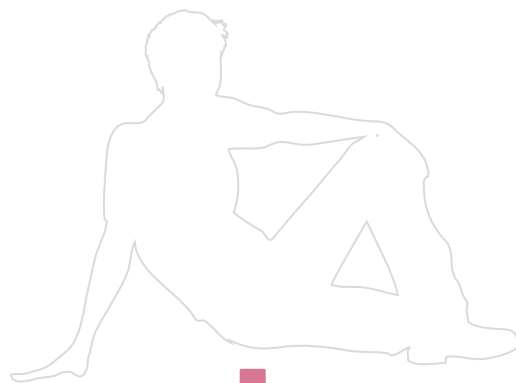
Pandemija je također utjecala i na bavljenje fizičkim aktivnostima kod svih ljudi, pa tako i mladih. Ovisno o stambenim mogućnostima (veličini stana/kuće, broju ukućana) i (ne)mogućnostima izlaska u prirodu, mladi su imali opcije ili se početi baviti sportom i vježbanjem ili drastično smanjiti fizičke aktivnosti. Mnoge navike i rutine koje su mladi radili u slobodno vrijeme su promijenjene ili prekinute s mogućim utjecajem na daljnji način života, zdravlje i dobrobit mladih.

Iako je pandemija donijela mnoštvo slobodnog vremena paradoksalno je u isto vrijeme donesena i obveza držanja socijalne distance i druženja licem u lice su bila ograničena. Izvannastavne/fakultativne aktivnosti su prenesene u online okruženje, sportska natjecanja su bila zaustavljena, školski plesovi i koncerti otkazani - ograničenja su mladima pružila više slobodnog vremena nego ikad prije no, bilo je potrebno osmisliti nove načine korištenja istog. Organizaciji vlastitog vremena mladi su pristupali na nove načine vodeći pritom brigu o strategijama suočavanja i načinima reagiranja na radikalnu promjenu kako bi očuvali vlastito mentalno zdravlje, društveni i obiteljski život.

¹² Đorđević, M., Plužarić Ž. i I. Biščan (2020.), "Studenti i pandemija: kako smo (pre) živjeli". Izdavač: Agencija za znanosti i visoko obrazovanje.

¹³ Hagell, A. (2021.), "Summarising what we know so far about the impact of Covid-19 on young people". Izdavač: Association for Young People's Health.

Zapošljavanje, obrazovanje, stanovanje

5.1. ZAPOŠLJAVANJE

Svakako nema sumnje da je izravna posljedica pandemija povećala financijske izazove za mnoge mlade osobe, kako diljem svijeta tako i u Republici Hrvatskoj.

Po pitanju zaposlenosti mladih u dobi od 15 do 29 godine Republika Hrvatska se na razini Europske unije nalazi na dnu ljestvice s 41% zaposlenih. Radi usporedbe, u Nizozemskoj je zaposleno skoro tri četvrtine mladih, a u Austriji dvije trećine. U pogledu nezaposlenosti, u Hrvatskoj je nezaposleno 22% mladih u dobi od 15 do 29 godine života čime se nalazimo u vrhu nezaposlenosti mladih uz Grčku, Španjolsku i Italiju.¹⁴ Navedene brojke pokazuju kako su mladi u Republici Hrvatskoj i prije početka pandemije bili populacija u riziku, pogođena prekarim i nesigurnim oblicima zaposlenja (sezonski rad, ugovor na određeno, ugovor na nepuno radno vrijeme,

studentski ugovor, rad na crno), na nisko plaćenim i često kratkotrajnim poslovima. Osim nižih plaća, mlade osobe su i u riziku od dugotrajne potrage za (prvim) zaposlenjem, nižim budućim mirovinama te su u riziku od siromaštva, ovisnosti o roditeljima (mlade osobe u Hrvatskoj prosječno s 31,9 godina¹⁵ napuštaju roditeljski dom), odgađaju stupanje u bračne/partnerske odnose te odgađaju rođenje djeteta zbog financijske i stambene nesigurnosti.

Mlade osobe u dobi od 15 do 29 godine tako u Republici Hrvatskoj čine oko 16,6% populacije (procjenjuje se oko 671.400 osoba) od ukupnog stanovništva u 2020. godini.¹⁶ Od ukupnog broja radno aktivnog stanovništva (osoba koje su ili zaposlene ili u potrazi za zaposlenjem) tijekom 2020. godine mladi u dobi od 15 do 24 godine su

¹⁴ Gvozdanović, A. et al. (2019.), „Istraživanje mladih u Hrvatskoj 2018./2019.“ Izdavač: Zaklada Friedrich Ebert.

¹⁵ Eurostat. https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lvps08&lang=en Pristupljeno: 01.12.2021.

¹⁶ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/CroInFig/croinfig_2020.pdf Pristupljeno: 22.11.2021.

činili udio od 7,9%. Zaposleno je bilo oko 6,8% mladih osoba što čini pad u odnosu na 2019. godinu kada je bilo zaposleno 7,4% mladih ove dobne skupine. Dostupni podaci pokazuju kako je upravo unutar ove dobne skupine došlo do najvećeg pada zaposlenih osoba gledajući pandemijsku godinu u odnosu na prethodnu godinu što je jedna od direktnih posljedica pandemije COVID-19 na živote mladih. Slični podaci o povećanju stope nezaposlenosti mladih su dostupni i za druge zemlje kao što je Ujedinjeno Kraljevstvo koje također bilježi nagli pad u broju zaposlenih mladih (u dobi od 16 do 24 godine)¹⁷. Međunarodna organizacija rada (International Labour Organization) na svjetskoj razini zaključuje kako je jedna od šest mladih osoba prestala raditi od početka pandemija, dok se na razini Europske unije tijekom 2020. nezaposlenost mladih između 15 i 24 godine života povećala te je u kolovozu 2020. godine iznosila 17,6%¹⁸ (prije pandemije je nezaposlenost mladih iznosila 14,9%). Mladim radnicima/cama kao i studentima/icama koji su radili na studentskim ugovorima je nažalost najlakše bilo uručiti otkaz ili ne produžiti ugovor o radu nakon njegovog isteka. Upravo je tijekom uvođenja lockdown-a i obustave ili smanjenjem rada te radnih sati u raznim zanimanjima najviše mladi otpušteni s radnih mjesta vezanih uz turizam, odnosno ugostiteljstvo i smještaj. Jednako tako su mlade žene više od mladih muškaraca ostajale bez posla¹⁹.

Na tragu djelovanja i pronalaska rješenja za

¹⁷ Hagell, A. (2021.), "Summarising what we know so far about the impact of Covid-19 on young people". Izdavač: Association for Young People's Health.

¹⁸ Europski parlament. <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20200709STO83004/covid-19-ka-ko-eu-zeli-sprijeciti-nezaposlenost-mladih> Pristupljeno: 22.11.2021.

¹⁹ European Institute for Gender Equality. <https://eige.europa.eu/news/covid-19-de-rails-gender-equality-gains> Pristupljeno: 01.12.2021.

zaustavljanje rasta te smanjenje nezaposlenosti mladih, Europska komisija je odlučila pomagati državama članicama na nekoliko načina²⁰ kako bi se ublažile posljedice pandemije za mlade:

- > **jačanjem Garancije za mlade** (primjerice povećavajući dob s 24. na 29. godina, širenjem uključivog i većeg dosega posebno umjerenog na mlade u nepovoljnom položaju),
- > **prilagodbom politike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja promjenama u budućnosti** (omogućavanje mladima da se pripreme za prvi posao u razdoblju oporavka, a odraslima stjecanje novih vještina za unapređenje karijere)
- > **novim poticajima za naukovanje** (kako bi poduzeća dobila kvalificiranu radnu snagu potrebnu za budućnost, a mladi razvili vještine i pronašli posao),
- > **otvaranjem dodatnih potpora za zapošljavanje mladih.**

Osim predloženih mjera na razini Europske unije, odgovornost je na svakoj državi da ne ispušta iz vida populaciju mladih prilikom kreiranja politika i konkretnih mjera za zaustavljanje nezaposlenosti i oporavak gospodarstva nacije.

5.2. OBRAZOVANJE

Zatvaranje odgojno-obrazovnih ustanova koje je nastupilo s prvim danima proglašenja pandemije u Republici Hrvatskoj, ali i šire, još je jedna od izravnih posljedica pandemije na mlade, uz ranije prikazano povećanje financijske nestabilnosti mladih. U vrlo kratkom vremenu došlo je do zatvaranja osnovnih, srednjih škola, visokih učilišta

²⁰ Europska komisija. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/youth-employment-support_hr Pristupljeno: 23.11.2021.

te je uvedena brza digitalizacija formalnog obrazovanja što je iznimno pogodilo mnoge mlade (prvi put u ožujku, 2020.). Ranije je spomenuto kako su se mnogi mladi susreli s anksioznošću, depresijom, osjećajem izoliranosti i zakinutosti, pri čemu se u javnom prostoru već i razgovara o "izgubljenom generaciji" kao direktnoj posljedici pandemije te naglih zatvaranja i socijalnih izolacija. Činjenica koja je neupitna jest da se mladi trenutno mogu okarakterizirati kao skupina koja je lišena mnogih bitnih elemenata socijalizacije koje školski život donosi. Osposobljavanje mladih za život kroz obrazovanje povezano je i s njihovom pripremom za tržište rada tako da će tek naknadno biti vidljivo koje i kolike su posljedice za mlade zbog promjena u ovom području njihova života. No jednako tako odgojno-obrazovni sustav ima i jak odgojni element, odnosno škole su mjesta gdje djeca i mladi usvajaju mnoge emocionalne, kognitivne i socijalne vještine. Ranije je spomenuto kako su odgojno-obrazovni djelatnici/ce često prvi oni koji će prepoznati ako je neko dijete zanemareno, zlostavljano, ima određene psihičke, razvojne ili obiteljske probleme. S pojavom pandemije je mogućnost za ovu detekciju bila vrlo otežana ili svedena na minimum. Pandemija je bila uzročnik koji je spriječio ne samo druženje s vršnjacima/kinjama, nego je onemogućila i cijeli jedan drugi razvojni i odgojni spektar koji škole i školsko okruženje pružaju.

Jednako tako se za vrijeme trajanja prvog lockdown-a o kvaliteti online nastave mnogo raspravljalo, s obzirom na brzinu uvođenja iste te mnoštvo problema koji su se ubrzo pojavili - nejednaka regionalna pristupačnost kvalitetnoj vezi za Internet, neposjedovanje elektroničkih uređaja, neimanje SIM kartica s podatkovnim prometom za praćenje nastave, i tako dalje.

Na kvalitetu online nastave utječu kako institucionalni i tehnički uvjeti, tako i neki osobni čimbenici. Osobni čimbenici tako mogu uključivati vlastitu motivaciju, stavove

o online nastavi, predznanje i digitalne kompetencije. Institucionalni i tehnički uvjeti potrebni za provedbu online nastave uključuju digitalne kompetencije odgojno-obrazovnih stručnjaka/inja, kvalitetu dostupnih obrazovnih platformi (provedenih na televiziji i online), kvalitetu podrške učenicima i studentima, dostupnost obrazovnih sadržaja, materijala i načina organizacije polaganja predmeta.

Iako je učenje od kuće imalo mnogih prednosti te je online nastava pokazala i dobre strane, među mladima je podijeljeno mišljenje te pojedine skupine za istu smatraju da nije ni približno dobra kao nastava uživo. Online nastava nije bila jednaka i učinkovita za sve razine odgojno-obrazovnog sustava te su se s većim problemima susretali učenici/ice mlađe životne dobi kojima je problematičnije bilo prilagoditi se novom načinu sudjelovanja, učenja i provjere gradiva.

Studenti/ice na visokim učilištima²¹ u Republici Hrvatskoj su pak bili zadovoljni pojedinim segmentima organizacije online nastave i ispita, poput pristupa nastavnim materijalima od kuće (73%), interakcijom s profesorima/icama u virtualnom okruženju (60%), kriterijima i metodama ocjenjivanja studenata/ica (63%) te objektivnošću ocjenjivanja (60%). No isto tako svaki drugi student/ica (47%) se slaže da online studiranje pruža više prostora za neetično ponašanje prilikom provjere znanja, što može dovesti do lažnog porasta dobrih ocjena i završnog uspjeha. Međutim, gledajući pak usporedbu kvalitete izvedbe online nastave s nastavom u pred-pandemijskom periodu²², polovina

21 Đorđević, M., Plužarić Ž. i I. Biščan (2020.), "Studenti i pandemija: kako smo (pre) živjeli". Izdavač: Agencija za znanosti i visoko obrazovanje.

22 Bezjak, S., Đorđević M. i Ž. Plužarić (2020.), "Izazovi u visokom obrazovanju za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 i socijalne izolacije: iskustva i potrebe studenata i djelatnika visokih učilišta" Izdavač: Agencija za znanosti i visoko obrazovanje.

studenata/ica smatra da je kvaliteta online poučavanja kroz predavanja puno lošija ili lošija nego prije lockdown-a. Jednako tako lošom ocjenjuju i kvalitetu izvedbe online poučavanja kroz praktičnu i terensku nastavu (57%).

Ističe se kako bi dobra online nastava trebala izbjegavati jednosmjernu komunikaciju odgojno-obrazovni djelatnik/ica – učenik/student te bi učenike/ice trebalo poticati na veću interaktivnost. Kako bi se isto postiglo, potrebno je izbjegavati preveliko korištenje unaprijed snimljenih sadržaja i materijala te održavati nastavu u stvarnom vremenu kako bi učenici/ice mogli vidjeti i kolege/ice i nastavno osoblje. Jednako tako je važno ne opterećivati učenike/ice prevelikom količinom zadataka koji zamjenjuju klasično učenje, prijenos gradiva i izgradnje znanja i vještina. Online nastava bi uz sva svoja ograničenja u usporedbi s izvođenjem nastave uživo, trebala težiti pružati mogućnost interakcije, postavljanja pitanja u oba smjera, održavanja kontakata i razvijanja zajedništva među kolegama i kolegicama kako bi zadovoljstvo online nastavom kod svih mladih bilo veće i bolje.

5.3. STANOVANJE

Stanovanje je također vrlo važan čimbenik u životima mladih te je usko povezano s osamostaljivanjem, odnosno odlaskom iz roditeljskog doma. Ranije je spomenuto kako mlade u Republici Hrvatskoj, za razliku od mladih u ostalim europskim zemljama, karakterizira vrlo kasno napuštanje obiteljske kuće ili stana, odnosno tek nakon 31. godine života odlaze. Iako mladi iskazuju želju da bi stanovali samostalno, razloge odgađanja odlaska vide u nepovoljnoj financijskoj situaciji u kojoj se nalaze te sve veće cijene kvadrata nekretnina prvenstveno u Zagrebu te priobalnim, turizmu orijentiranim, gradovima. Povećanje cijena nekretnina ima vrlo snažan učinak na pristupačnost stambenih

nekretnina, poglavito u tim sredinama u kojima je često potražnja veća od ponude. Povećanje cijena ima i razne socijalne posljedice, kao što je beskućništvo, povećanje troškova stanovanja, duge liste čekanja na gradske/državne stanove (kojih nema dovoljno na tržištu) te za mlade, povratno i dugotrajno odgađanje stambenog osamostaljivanja. Dugotrajan neželjeni ostanak u roditeljskom domu utječe na mlade i u drugom smjeru, odnosno može dovesti do manjka samopouzdanja, razvoja nesigurnosti te narušavanja mentalnog zdravlja zbog osjećaja neostvarenosti. Uz sve navedeno je prisutan i pritisak okoline i društva što nadilazi ono što je ekonomski ostvarivo mladima.

Ova razvidna stambena zavisnost kod mladih je posljedica i nezaposlenosti, kasnog ulaska na tržište rada, nesigurnih poslova koji otežavaju kreditiranje, ali i nepovoljnih uvjeta prilikom iznajmljivanja stanova ili kuća. Stambeno osamostaljivanje prati i odgađanje zasnivanja obitelji, stupanja u brak/životno partnerstvo, zajednički život s partnerom/partnericom. Vrlo visoke kupovne cijene stanova i kuća te cijene najamnina u posljednje vrijeme odražavaju i dovode do neujednačenog položaja među mladima. Mnoga longitudinalna istraživanja²³ pokazuju da mladi, koji su stariji od 25 godine te imaju stečeno visoko obrazovanje (prediplomski studiji ili više) češće žive samostalno za razliku od mlađih skupina mladih. Stariji mladi, isto iznad 25 godine života koji su završili ili su pri završetku procesa obrazovanja, također češće žive izvan primarnog roditeljskog doma, odnosno s partnerom/partnericom. Neujednačen položaj među mladima u odnosu na osamostaljivanje vidljiv je i unutar još jedne skupine mladih koju pak karakterizira ranije zasnivanje obitelji i život s djecom, odnosno kod mladih sa završenom trogodišnjom srednjom školom.

²³ Gvozdanović, A. et. al. (2019.), „Istraživanje mladih u Hrvatskoj 2018./2019.“. Izdavač: Zaklada Friedrich Ebert.

Na prethodno sve navedeno neizostavno je dodati i podatak da se postotak mladih koji žive s roditeljima kontinuirano povećava kroz godine. Tako je 2010. godine taj postotak iznosio 68,7% dok se 2016. povećao na 72,3%²⁴. S obzirom na trajanje pandemije od već skoro dvije godine te uzevši u obzir sve nedaće s kojima se mladi susreću zbog nje, vrlo važno će biti pratiti hoće li u Republici Hrvatskoj, a i šire, doći do povećanja ovog trenda.

Djelomično odgovor Vlade Republike Hrvatske na generalni problem pri stambenom zbrinjavanju mladih prije, ali i tijekom pandemije vidljiv je kroz dvije mjere koje mnogi akteri ocjenjuju kao neučinkovite i ni približno ne zahvaćaju širu skupinu mladih. Mjere se u javnom prostoru smatraju takvima s obzirom na nepostojanje preciznih stambenih politika namijenjenih mladima. Jedan od tih odgovora je APN, odnosno mjera Vlade Republike Hrvatske kojom se građanima/kama želi olakšati stambeno zbrinjavanje prilikom prve kupnje nekretnine uz podršku pri otplati stambenog kredita (određeno sufinanciranje kredita). Problematičnost ove mjere je što država na taj način podržava zaduživanje, pa tako i kod mladih željnih stambenog osamostaljenja, čime se dugoročno ne rješava njihovo stambeno pitanje. Kreditno zaduživanje ovisi o radnom statusu (u većini banaka je moguće samo osobama s ugovorom na neodređeno) te uz mjeru APN-a, kao i POS-a²⁵, stanovanje i stambene politike idu u korist povećanja potražnje za stambenim kreditima, što

²⁴ Gvozdanović, A. et. al. (2019.), „Istraživanje mladih u Hrvatskoj 2018./2019.“. Izdavač: Zaklada Friedrich Ebert.

²⁵ Društveno poticana stanogradnja (Program POS) provode Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) i jedinice lokalne samouprave. Putem programa se prema potrebama lokalnih samouprava izgrađuju stanovi, odnosno stambene zgrade, koje se zainteresiranim osobama omogućavaju putem prodaje uz obročnu otplatu ili davanjem u najam.

posljedično dovodi i do povećanja cijene najma (posebice u Zagrebu te priobalnim gradovima).

Stanovanje mladih ne uključuje samo kupnju vlastite nekretnine, već i ranije spomenuti najam za stanovanje. Samo tržište najma je izrazito neregulirano, nesigurno, prepušteno "divljanju" cijena čiji je rast, prije pandemije, posljedica kratkotrajnih najмова (kao što su Airbnb i najam apartmana na priobalju). Politike i mjere stanovanja usmjerene na mlade trebale bi uzimati u obzir i ovu stranu koju već neko vrijeme karakterizira enormno podizanje cijena za najmoprimce/ke i nesigurnost njihova statusa. Prilikom organiziranja najma za stanovanje je sve ograničeno relativnom kratkoćom - ako i dođe do potpisivanja ugovora između dviju strana, isti je najčešće na godinu ili dvije dana što ne pruža pretjeranu sigurnost. Jedan od primjera nesigurnosti i gubitka najam za stanovanje u urbanim sredinama bio je vidljiv tijekom lockdown-a kada je došlo do zatvaranja visokih učilišta. Mnogi mladi bili su u situacijama odlaska iz iznajmljenih stanova i kuća, ali i dalje nastaviti plaćati stanarine najmodavcima/kama kako ne bi izgubili mjesto za stanovanje. Druga opcija bi bila ponovna borba i potraga za smještajem.

Za mlade je ključno da imaju pristupačno i kvalitetno stanovanje kako bi neopterećeno mogli sudjelovati u svim drugim, za društvo ključnim, segmentima. Na stanovanje mladih ne može se gledati odvojeno od obrazovanja i zaposlenja što je sve konačno povezano i međuovisno jedno o drugome. I zaključno, dugoročno se na problematiku stanovanja mladih neće moći gledati bez uključivanja utjecaja pandemije kako bi se utvrdilo da li je ona otežala stambeno zbrinjavanje, usporila ili ubrzala rast cijena nekretnina i najamnina ili pak dovela do povećanja beskućništva među mladima.

Utjecaj pandemije na organizacije mladih i za mlade

Organizacije mladih i za mlade su također osjećale posljedice same pandemije. U kratko vrijeme su trebale stati s uobičajenim načinom rada, prilagoditi aktivnosti, educirati se o korištenju digitalnih alata, te su mnoge zaposlene osobe sam posao i rad "prenosile" u vlastite domove. Budući da je civilni sektor i inače otporan na raznorazne udarce, tako je i u ovom slučaju došlo do munjevitog razvoja novog načina rada i snalaženja kako bi se rad organizacija nastavio.

Problemi s kojim su se organizacije suočavale tijekom tog perioda su išli u dvojakom smjeru - financiranje te utjecaj na aktivnosti²⁶. Natječajni o kojima financiranje organizacija ovisi su u većini slučajeva kasnili, bili odgađani ili su u potpunosti otkazani. Uplate bespovratnih sredstava su kasnile ili su bile otkazane zbog preusmjeravanja u zdravstveni sektor. Civilni sektor se susreo i s

nefleksibilnim ugovornim tijelima prilikom potrebe za prenamjenom sredstava kako bi se aktivnosti za korisnike/ce održavale u online formatima, te su u konačnici i mnoge organizacije morale izvršiti povrat neutrošenih sredstava.

Nastavno na izazove provedbe aktivnosti, međunarodne organizacije i organizacije koje uglavnom rade na aktivnostima mobilnosti mladih su se susretale s otkazivanjem mobilnosti, dok su nacionalne i regionalne organizacije koje uključuju volontiranje u većini slučajeva nisu bile u mogućnosti nastaviti programe. Do problema je došlo zbog smanjenja baze za odabir volontere/ki, članovi/ice organizacija su bili manje motivirani i uključeni u potporu aktivnosti (što je nastalo i kao posljedica smanjenja financijskih sredstava za provedbu aktivnosti).

Kako je velika većina aktivnosti organizacija bila prenesena u online svijet, jednako tako je bilo izazovno i održati interes korisnika/ca. No kako je vrijeme odmicalo, organizacije su postale sve više kreativne u svom online radu i privlačenju korisnika, kao i

²⁶ Youth Partnership - European Union and Council of Europe. <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/72351197/CMJ+survey+PEYR+final.pdf/3bae8038-2744-c280-6cae-08d670b8489e> Preuzeto: 30.11.2021.

u osmišljavanju različitih aktivnosti kroz korištenje digitalnih alata. Organizirane su mnogobrojne radionice, edukacije, konferencije, okrugli stolovi, javne tribine, druženja, razgovori, psihosocijalna podrška (grupna i individualna), odnosno sve što je bilo potrebno prema povratnim informacijama mladih. Organizacije su pronalazile nove digitalne alate kojima se mogu koristiti, došlo je do brzog međusobnog prijenosa znanja te su se osiguravala sredstva za provedbu online aktivnosti. S vremenom je ovakav način rada postao i normalan te su se za nove projekte unaprijed planirala sredstva za mnogobrojne digitalne alate i online aktivnosti. Kako se još uvijek ne nazire kraj pandemije, moguća zatvaranja i onemogućavanje direktnog rada s korisnicima/cama je i dalje moguće te je zato potrebno biti spreman/na na sve opcije.

Bez obzira na sve probleme i izazove, u sljedećem poglavlju je prikazano nekoliko dobrih i pozitivnih primjera prakse koji pokazuju kako su se organizacije mladih i organizacije za mlade prilagodile promjenama i re-organizirale u provedbi svojih aktivnosti za vrijeme trajanja pandemije.

Primjeri dobre prakse - organizacija mladih i za mlade

Organizacije mladih i za mlade su također “preko noći” morale prilagoditi svoje projekte i aktivnosti kako bi ispunili svoje projektne obaveze, ali i kako bi i u ovoj situaciji s pandemijom bili tu za svoje korisnike/ce, odnosno za mlade.

U ovom dijelu publikacije donosimo nekoliko primjera samih udruga (članica Mreže mladih Hrvatske, punopravnih i kandidatskih), kako su prilagodile svoj rad u izazovnim vremenima.

7.1. Udruga MoSt - Split

“Vrijeme pandemije bilo je izazovno za sve djelatnike i korisnike udruge MoSt jer smo se preko noći morali prilagoditi novonastaloj situaciji. U pandemijskim okolnostima zbog velike fluktuacije djece i volontera u *Centru podrške za djecu i mlade s problemima u ponašanju* uveden je visok stupanj antivirusnih mjera u radu. Na početku lockdown-a organizirana je online pomoć u učenju. Ideja je bila da svako

dijete dobije svog volontera/ku koji će mu pomagati u savladavanju školskog gradiva putem različitih društvenih mreža i aplikacija. Tu se pojavio problem da sva djeca nemaju uvjete ni mogućnosti pristupa kompjuteru ili laptopu. I zbog toga nam je WhatsApp došao kao idealno rješenje. Istovremeno je osigurano i online i telefonsko savjetovanje za sve korisnike *Centra podrške*. Aktivnosti slobodnog vremena smo prebacili van te smo s djecom i mladima išli na nogomet, košarku, izlete u prirodi, paintball. Najveći izazov je bio kako motivirati mlade na

.....

sudjelovanje u aktivnostima (pogotovo učenja jer s aktivnostima van udruge nije bilo problema) s obzirom na to da im se sve promijenilo preko noći. Tada smo njegovali individualni pristup te kontaktirali osobno svu djecu i mlade te ih tako motivirali na učenje.

Kada je došlo do popuštanja mjera sve aktivnosti smo počeli održavati uživo međutim u skladu s preporučenim epidemiološkim mjerama. Aktivnosti pomoći u učenju u *Centru podrške* smo organizirali tako da je svako dijete dobilo svoj termin dolaska u Udrugu ovisno o potrebi te su se tako organizirali i volonteri vršnjaci pomagači. Sve navedene aktivnosti se i dalje održavaju uz sve mjere opreza i iskreno jedva čekamo kada ćemo se vratiti na vrijeme prije pandemije.”

7.2. InfoZona Split

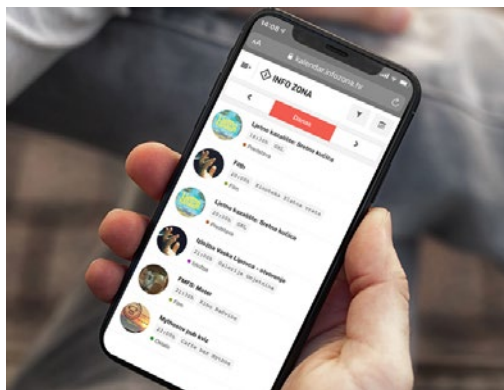

INFO ZONA

“U lockdown-u s aktivnostima kluba za mlade *Klub Zona* ni smo selili online. Kad su popustile mjere prvo smo ponovno krenuli s Biciklopopravljaonicom jer smo shvatili da se u Splitu masovno počelo voziti bicikl. Broj popravaka potvrdio je našu pretpostavku da je porasla potreba za takvom uslugom. Kasnije smo pratili mjere i trudili se imati ponudu izložbi, radionica i tematskih druženja kao i prije pandemije, ali smo dodatno ograničili broj sudionika i uveli obaveznu rezervaciju mjesta.

U lockdownu, kada su ljudi bili prisiljeni biti kući, uz porast trenda praćenja podcasta ovo nas je dodatno motiviralo da i mi krenemo snimati podcast. Podcast “U Zoni” pozicionirali smo kao podcast u kojem će gostovati mladi koji su pokretači pozitivnih društvenih promjena ili ljudi koji su to bili kao mladi. S jedne strane htjeli smo informirati mlade i o mladima, ali i, smatrali smo to tad još važnijim, ponuditi publici kvalitetan sadržaj za kvalitetno provođenje viška slobodnog vremena.

Realizacijom nove verzije online kalendara događanja kalendar.infozona.hr nadali smo se napraviti iskorak u dostupnosti informacija o prilikama za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, ali smo novu verziju objavili neposredno prije proglašenja lockdown-a. Sreća u nesreći je što su organizatori događanja počeli stvarati sve više online dostupnog sadržaja pa smo i mi počeli najavljivati i takva događanja. Danas se situacija s prilikama za kvalitetno slobodno vrijeme donekle popravila, ali s obzirom na ograničenu ponudu, čini nam se još važnije doprinositi promociji bilo kakvih događanja i prilika za socijalizaciju, zabavu i edukaciju.”

.....

7.3. Udruga Mentor Split

„Na samom početku pandemije susreli smo se s prekidom većine aktivnosti za djecu i mlade. U općem ne snalaženju najprije smo uspjeli realizirati malu kampanju o mentalnom zdravlju mladih. Mladi, naši volonteri, dali su glasove za kratki filmić u okviru kampanje (<https://youtu.be/JChE41thTIk>), a svi dogovori odvijali su se online. Ubrzo smo i aktivnosti za mlade prilagodili novonastaloj situaciji – jedan dio odrađivali smo online (putem aplikacija Skype, Zoom, Teams), a s dolaskom toplijeg vremena organizirali smo aktivnosti na otvorenom uz pridržavanje mjera zaštite zdravlja. Tako smo radionice za mlade održavali ispred prostora udruge i na piknik dekicama u prirodi. Trudili smo se maksimalno iskoristiti lijepo vrijeme kako bismo što duže mogli održavati kontakt uživo s korisnicima i volonterima. U zimskim mjesecima, u ovome su nam pomogle druge organizacije (Klub trudnica i roditelja Split, AIESEC) koje su nam ustupale svoj prostor za održavanje aktivnosti uživo na čemu smo im posebno zahvalni! U 2021. godini nastavili smo s kombiniranjem rada online i uživo. U slučaju većih grupa radimo najviše online ili u prostorima partnerskih škola, dok s manjim grupama korisnika zasad radimo u našem prostoru. Koliko god smo dosad navikli na online druženja i uvidjeli neke prednosti takvog rada, toliko smo i svjesniji važnosti neposrednog kontakta s drugima, iako se on odvijao na sigurnoj udaljenosti i s maskama. Prije nekoliko dana završili smo ciklus radionica s jednom manjom grupom srednjoškolaca koje su se odvijale uživo u našem prostoru. Prvo pitanje koje

su postavili kad smo se okupili na posljednjoj radionici bilo je „možemo li mi nastaviti dolaziti?“ Kad od sedamnaestogodišnjaka čujete da im je utorak bio „dan za razgovor“ onda znate da morate napraviti sve kako bi se on održao, u kojem god obliku!“

7.4. Dkolektiv

Dkolektiv

i osnaživali za provedbu vlastitih ideja. Takav je rad ujedno bio i najbolji PR koji je urodio time da nam se mladi sami javljaju "prema preporuci prijatelja", da su nam sve aktivnosti za mlade prepune te da moramo i smišljati dodatne kako bismo zadovoljili tu "potražnju." Sada, s otvorenjem našeg novog društvenog centra, veselimo se budućnosti koja dolazi i novom prostoru - doslovnom i figurativnom - za unapređenja rada s mladima."

"Najponosniji smo što nismo odustali i iskoristili pandemiju kao izliku, nego kao izazov - i što smo svoj youth work baš u zadnje dvije godine digli na dodatnu razinu. S mladima smo sve više zajednički promišljali, uključili ih u provedbu aktivnosti

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

DAN SIGURNOSI INTERNETA

Obilježavanje Dana sigurnijeg interneta pokrenuto je 2004. godine, a provodi se s ciljem podizanja na sigurni i odgovoran korištenje interneta. Na internetom nebu ostajamo su izgubljeni svi, ali najviše su pogođeni oni najmlađi - seksualne, nacionalne, opće i rasne i druge.

➤ Tema podizanja na sigurni "Banda Security" iz 2020. godine 38% ljudi svakodnevno učeka elemente cyberbulynge na društvenim mrežama. Dugoročna osjećaja su edukacija i podizanje svijesti o rizicima, ali i bolji način odgovornost je stvarati odgovorno i sigurno ponašanje za ljude, bilo ono na internetu ili izvan njega.

➤ Sadržaj je napravljen u suradnji s mladima, u sklopu Erasmus+ projekta Wakauff!

#WakauffDkolektiv #ProjectWakauffEU #ActiveYouth4Change #Youthcenter #YouthEngagement

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se svake godine 10. prosinca - na dan kada je Generalna skupština Ujedinjenih naroda 1948. godine usvojila Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima.

Deklaracija je prebitnica u dokumentu koji proglašava neotuđiva prava na koja svatko ima pravo kao čovjek - bez obzira na rasu, boju kože, vjere, spol, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinu, roditelje ili drugi status. Ostupar na više od 500 jezika, to je najprevođeniji dokument na svijetu.

Ovogodišnja tema Dana ljudskih prava odnosi se na pandemiju COVID-19 i uređuje se na osnovu za kojim izjavnim odgovornosti da su ljudska prava i napredak za pobornike. Dodajemo da svih zajedničkih globalnih ciljeva samo ako budemo u suradnji, jednake mogućnosti za sve, okupiti neuspjeha koje je izložio i iskoristio COVID-19 i primjeniti standarde ljudskih prava za osobe protiv uslovljenosti, sustavnih i međugeneracijskih nepravdi, isključenja i diskriminacije.

#WakauffDkolektiv #ProjectWakauffEU #ActiveYouth4Change #Youthcenter #YouthEngagement

182 Broj korisnika koji su vidjeli 34 Angažirani Promotivaj objavu

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

DAN EUROPEI DAN POBEBE NAC FAŠIZMOM

Datum Europe koji se obilježava 5. svibnja stani se mir i jedinstvu u Europi. Datum obilježava godišnjicu proglašenja Obiteljne deklaracije "Općim pravima u Parizu 1948. godine. Fakultet Socijalne nauke je održao u novom obliku političke suradnje u Europi kojeg izni vel među evropskim državama partneri nastanu. Ovak profing amirata se slobodan šarlatage Evropske unije.

➤ Sadržaj je napravljen u suradnji s mladima, u sklopu Erasmus+ projekta Wakauff!

#WakauffDkolektiv #ProjectWakauffEU #ActiveYouth4Change #Youthcenter #YouthEngagement

342 Broj korisnika koji su vidjeli 10 Angažirani Promotivaj objavu

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

MEĐUNARODNI DAN BORBE PROTIV HOMOFBIJE, BIFOBIE I TRANSFOBIE

Cilj obilježavanja ovog dana jest podizanje svijesti o nužnosti borbe protiv predrasuda i diskriminacije prema osobama homoseksualne i biseksualne orijentacije, kao i prema transrodnom i transseksualnim osobama. Razlog odabira ovog datuma je taj što je na današnji dan, 17. svibnja 1990. godine homoseksualnost kao bolest uklonjena iz Međunarodne klasifikacije bolesti Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Prilika više!

2090 Broj korisnika koji su vidjeli 136 Angažirani Promotivaj objavu

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

EUROPSKI DAN MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

29. travnja obilježava se europski dan međugeneracijske solidarnosti. Obilježavanje je pokrenuto 2008. godine na svrhom jačanja međugeneracijske solidarnosti unutar Europske unije. Orijentira se na to da 2019. godine više od polovine stanovništva bilo starije od 65 godina, a to postalo je godine u godinu raste. Razena završava više nego kada naglašava važnost međugeneracijske solidarnosti, a na nama je da to osjetimo i Europu učinimo boljim mjestom za život starijih generacija.

RAZUMIJI Kako možda pomoći osobama naše životne dobi u svojoj osobi?

➤ Sadržaj je napravljen u suradnji s mladima, u sklopu Erasmus+ projekta Wakauff!

#WakauffDkolektiv #ProjectWakauffEU #ActiveYouth4Change #Youthcenter #YouthEngagement

450 Broj korisnika koji su vidjeli 20 Angažirani Promotivaj objavu

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

Svake godine na ovaj datum obilježava se Svjetski dan slobode medija. Na taj dan obilježavamo se u važnosti nezavisnosti medija i promidžama o slobodama medija u različitim općinama država, u fokusu je osim slobode medija i profesionalna novinarska etika.

Ovakva obilježja posebno su značajna u današnjici, kada smo svakodnevno suočeni s različitim vrstama cenzura i autoriteta.

Posebno je važnije na tome da postoljke upućivanja slobodi i slobodama medija treba smatrati obilježjem i sustavnim odgovornostim koji koje je u suradnosti s temeljnim društvenim vrijednostima.

➤ Sadržaj je napravljen u suradnji s mladima, u sklopu Erasmus+ projekta Wakauff!

#WakauffDkolektiv #ProjectWakauffEU #ActiveYouth4Change #Youthcenter #YouthEngagement

454 Broj korisnika koji su vidjeli 19 Angažirani Promotivaj objavu

Dkolektiv - organizacija za društveni razvoj
Dkolektiv

MEĐUNARODNI DAN LUDSKIH PRAVA

Tema 2020: Recover! Better - Stand Up for Human Rights

182 Broj korisnika koji su vidjeli 34 Angažirani Promotivaj objavu

7.5. Hrvatski ured za kreativnost i inovacije

LEAP ACADEMY

“U doba pandemije i prvog lockdown-a koji nas je sve zahvatio u Hrvatskom uredu za kreativnost i inovacije u sklopu LEAP programa za mlade pokrenuli smo platformu za e-učenje - LEAP Academy. Kako je cilj udruge umrežavanje mladih i neformalno obrazovanje koje je bilo onemogućeno u offline uvjetima, pokretanje platforme za e-učenje bio je novi pristup ostvarivanja kontakta s mladima.

LEAP Academy je besplatna platforma za e-učenje na kojoj sudionici uz jednostavnu registraciju imaju pristup online tečajevima, studijama slučaja, natjecanjima i predavanjima održanim u sklopu LEAP Summit konferencije koja okuplja mlade između 20 i 30 godina koje zanimaju teme poduzetništva, digitalnih vještina, marketinga i novih tehnologija.

U suradnji s Coca-Cola Hrvatska digitalizirali smo projekt Coca-Colina podrška za mlade kojem su ciljane skupina mladi od 18 do 30 godina koji su u potrazi za dodatnim vještinama koje im mogu pomoći pri pronalasku posla. Na platformi se nalaze dva besplatna tečaja “Ja i drugi” i “Ja i posao” na kojima je do sada sudjelovalo više od 1000 mladih iz cijele Hrvatske.

Digitaliziranje offline projekata dovelo je do većeg uključivanja mladih iz svih krajeva Hrvatske što rezultira jednakom prilikom za sve koji se žele besplatno educirati i razvijati nove vještine. Na platformi se trenutno nalaze dva tečaja u kategoriji “General skills” te jedan u kategoriji “Leadership”. Tečajeve je ukupno upisalo 1211 sudionika.

Kroz LEAP Academy platformu surađujemo s predstavništvom Europske komisije u Hrvatskoj, Coca-Cola HBC Hrvatska te Udrugom O.A.ZA. s kojima zajedno kreiramo sadržaj za mlade. U budućnosti planiramo suradnju s brojnim partnerima iz različitih sektora koji žele doprinijeti edukaciji mladih i razvoju njihovih vještina.

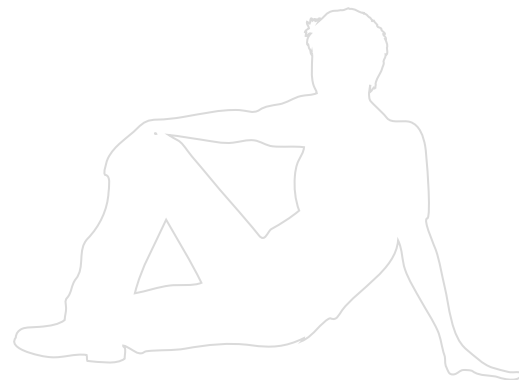
Osim samog razvijanja platforme bilo je potrebno i prilagoditi sadržaj online obliku što smo napravili kroz interaktivne vidoe u sklopu tečajeva te kviz koji je potrebno riješiti kako bi se tečaj završio. Kroz samu promociju i aktivnosti koje su za cilj imale informiranje i privlačenje mladih na sudjelovanje koristili smo naše društvene kanale te organizirali niz webinarara sa stručnjacima iz područja relevantnih za mlade.

Konstantan rast registriranih sudionika na platformi nam ukazuje na kako su mladi prihvatili LEAP Academy platformu kao izvor korisnih informacija koje im mogu pomoći u vlastitom razvoju i dodatnoj neformalnoj edukaciji.”

.....

Zaključak

Pandemija COVID-19 virusa ostavila je veliki trag na mladima. Dugoročne posljedice na živote mladih će se tek u narednim mjesecima i godinama utvrđivati, dok se s brojnim kratkoročnim posljedicama trenutno nose. Mnogi mladi su doslovno preko noći ostali skoro bez svega što su do tada poznavali i načina na koje su funkcionirali - promijenio se način obrazovanja, življenja, druženja, financiranja, stanovanja, stanje mentalnog zdravlja mladih. Mladi su u kratkom vremenu morali prilagoditi svoj život kako bi ispunili sve ono što se od njih očekuje - nastavak normalnog funkcioniranja, ali i čuvanje od zaraze.

Kao i ostali dijelovi društva, mladi nisu bili sami u problemima i izazovima koje je pandemija donijela, ali se na iste stavljala i velika odgovornost za njihovo ponašanje kako ne bi ugrožavali svoje članove obitelji i starije ukućane. Na početku pandemije je tako velik broj poruka prema mladima bio komuniciran na neispravan i nespretn način, odnosno mladi su često bili osuđivani zbog svoje potrebe za socijalnim kontaktom, druženjem i održavanjem prijateljstva, kao i zbog želje za održavanjem nastave uživo.

No, isto tako se u cijeloj ovoj pandemiji počelo propitkivati kako takve situacije uopće utječu na mlade osobe, što se događa s generacijama, na koje probleme nailaze i kako ih riješiti ubuduće.

Publikacija "Mladi za vrijeme COVID-19" je namijenjena pružanju uvida u mnoga područja života važna za mlade s ciljem ranog detektiranja i preveniranja daljnjih posljedica na iste. Pisanjem ove publikacije nismo željele stavljati naglasak samo na loše utjecaje pandemije na mlade, već pokazati i pozitivne primjere kako su funkcionirale organizacije mladih i za mlade za same mlade kako bi im olakšale novonastalu situaciju!

U trenucima u kojima se nalazimo učimo jedni od drugih, umrežavamo se i povezujeemo, oslušujemo potrebe i prilagođavamo načine rada, aktivnosti, projekte, ali se prilagođavamo i samim mladima kako bi im omogućili ono što im je u tom trenutku potrebno - pružamo im podršku u trenucima kada nas trebaju.

